

Scherpenzeel geen Groenendaal.

Herindeling na vijf jaar van de baan

Gemeentelijke herindeling is een veel besproken onderwerp in ons dorp. Niet alleen nu, maar ook in het verleden. Het heeft verschillende keren op de provinciale agenda gestaan. Zo ook in de periode 1968-1973. Dat was niet voor het eerst en zeker niet de laatste keer, zoals u weet.

De eerste berichten over gemeentelijke herindeling verschijnen in oktober 1968 in de regionale pers. Er is overleg tussen de Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland en Utrecht over een mogelijke grenswijziging die noodzakelijk is om een gemeentelijke herindeling te realiseren. 'Naar verluidt bestaat de mogelijkheid dat de gemeenten Scherpenzeel, Renswoude en Woudenberg in de toekomst worden samengesmolten tot een gemeente met een totale oppervlakte van bijna 7.000 ha en met circa 14.000 inwoners', zo meldt De Nieuwe Holevoet. De nieuwe gemeente zal Utrechts worden. In Scherpenzeel wonen ongeveer 5200 burgers.

Plannen

De plannen worden min of meer in het geheim ontwikkeld. In december 1968 worden de gemeentebesturen mondeling op de hoogte gesteld. Het duurt tot 7 oktober 1969 voordat een initiatiefvoorstel van GS van Utrecht openbaar wordt. Als belangrijk argument voor samenvoeging voert GS aan: weerstand bieden aan de opdringende verstedelijking vanuit Amersfoort en Veenendaal en het voeren van een positief beleid dat rekening houdt met het door het landelijk karakter van de streek bepaalde mogelijkheden. Eenheid van beleid kan beter worden bereikt door één krachtige gemeente dan door de drie afzonderlijke gemeentes, aldus de provinciale overheid. Bewoners zijn verontwaardigd dat zij nauwelijks de kans krijgen hun bezwaren kenbaar te maken en toe te lichten. De drie gemeenteraden hebben drie maanden de tijd om hun standpunt te bepalen. Ze spreken zich afzonderlijk uit op 5 januari 1970. In Scherpenzeel gebeurt dat o.l.v. burgemeester Jan Heij die pas sinds mei 1969 Scherpenzeels eerste burger is. Burgemeester van zowel Woudenberg als Renswoude is de heer Hosang. Gedeputeerde Staten van Utrecht willen de samenvoeging uiterlijk

1 januari 1972 gerealiseerd zien. Gelderland is bereid Scherpenzeel aan Utrecht af te staan, maar dan moet de samenvoeging van de drie gemeentes wel doorgaan. Het is al snel duidelijk dat met name Woudenberg en Renswoude zo'n samenvoeging helemaal niet zien zitten. Scherpenzeel is wel voorstander onder voorwaarde dat het bestuurscentrum van de nieuwe gemeente in Scherpenzeel komt. GS is niet gevoelig voor de argumenten van Woudenberg en Renswoude en wil samenvoeging doorzetten.

Groenendaal

Vooruitlopend op de zaken doen Gedeputeerde Staten in september 1970 twee suggesties over de naam van de nieuw te vormen gemeente: Woudenberg, als grootste van de drie, en Westerwoud. In de gemeenteraad van Scherpenzeel wordt hierover in november 1970 van gedachten gewisseld. Raadslid Geurt van Kampen lijkt het een goed idee als in de naam van de nieuwe gemeente 'iets van Vallei' staat. Van Kampen vindt het overigens wel een beetje voorbarig al een tijd voor de geboorte een naam vast te stellen. Raadslid Deunk wil een referendum over de naamgeving organiseren, maar zover is het nooit gekomen. De Raad vindt de naam Groenendaal uiteindelijk een beter idee dan de eerder gedane suggesties door de provincie. Burgemeester Heij motiveert die keuze als volgt: 'Wij zijn tot de conclusie gekomen dat de naam Groenendaal wel een passende naam is voor een gemeente die tussen de Utrechtse Heuvelrug en een dal ligt.' Overigens blijven de namen van de drie dorpen gewoon bestaan, maar gezamenlijk vormen zij gemeente Groenendaal. De samenvoeging zal door allerlei procedures op zijn vroegst in 1973 een feit kunnen zijn.

Gewestvorming

Maar al in 1970 doet zich naast de gemeentelijke herindeling een nieuwe ontwikkeling voor: het streven naar gewestvorming. Hierdoor zou het lokale bestuur versterkt worden en is de vorming van grote gemeentes waarschijnlijk niet meer zo noodzakelijk. Het gewest neemt in dat plan de taken over die door de gemeentes niet alleen kunnen worden uitgevoerd. Het is de vraag of Scherpenzeel, Woudenberg en Renswoude bij hetzelfde gewest zullen worden ingedeeld. Renswoude is meer georiënteerd op Veenendaal en Woudenberg op Amersfoort. Samenvoeging van de drie dorpen is dan geen gelukkige zaak, omdat de grens van het gewest dan middendoor de nieuwe gemeente zou lopen. De samenvoegingsgedachte wordt steeds verder naar de achtergrond gedrongen. Wanneer de minister van Binnenlandse Zaken, mr. Molly Geertsema, eind 1972 beslist de samenvoeging van de drie gemeentes te laten rusten, lijkt herindeling verder weg dan ooit. Als er weer sprake zal zijn van het samenvoegen van Scherpenzeel, Woudenberg en Renswoude, dan zal de hele procedure opnieuw moeten worden doorlopen. Daarmee komt de fusie op losse schroeven te staan en is die niet veel later helemaal van de baan. Overigens is van de gewestvorming niets terecht gekomen.

Januari 2021